

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No. 5., Vol. 16., 15. května-May 15th, 1982.

CESTA KE KOMUNIZMU..

*Je cesta daleká, však rodná strana s námi,
za Rudým Praporem, poseta mtrvolami,
kdo včera vraždil, likvidován dnes,
a s kulkou v zátylí na cestě krve kles.
Však NIČEVO, my mašvírujem dál,
přes mrtvé soudruhy, oč Aše za Ural ...*

Juan Morávek.

Montevideo, 31. prosince 1979.

RYERSON POLYTECHNICAL INSTITUTE

Dne 22. dubna t.r. navštívili představitelé tzv. etnických sdělovacích prostředků na pozvání dr. B. Segal-a jednu z největších a nejúspěšnějších vysokých škol technického zaměření, Ryerson Polytechnical Institute. Tato škola nabízí na 30 specifických předmětů v těchto oborech: Applied Arts, Arts, Business, Community Services a Technology. Počet studentů v celodenních kurzech je asi 10.000, do večerních kursů chodí asi 23.000 studentů. Etnické novináře zajímala především katedra novinářství, rozhlasová a TV produkce. Škola má nejmodernější vybavení technické a nemá potíže při umisťování absolventů do zaměstnání. Jistě i z tohoto důvodu studují na tomto ústavu absolventi normálních čtyřletých universitních kursů jinde. Studium na Ryerson trvá normálně dva roky. / President ústavu pozval hosty na oběd a během něho představil přítomným přednosty všech výše zmíněných oddělení. Ti zodpověděli všechny otázky. President dr. B. Segal se narodil 28.4.1943 v Montreálu, je ženat a má 3 děti. Studoval na McGill v Montreálu, v New Yorku a v Pittsburgu. Specializoval se v otázkách sociálních věd a veřejného zdravotnictví. Od roku 1973 vyučoval na různých univerzitách v Kanadě a v USA. Působil také jako poradce pro několik ministerstev federální vlády, zvláště v otázkách pracovních sil a multikultury. Je autorem celé řady knih na toto téma. Během setkání s etnickými novináři prohlásil, že na 50% studentů institutu jsou děti imigrantů. MJ

DR. BRIAN SEGAL
President

Guerrilla force for U.S.?

William Stevenson

WASHINGTON — A Fourth Arm of guerrilla-type armed force is under Pentagon consideration. Its chief advocate is an irregular-warfare specialist, Maj. Gen. John Singlaub (Ret.). His argument is that to keep the West free, and safe from nuclear conflict, a powerful counter is needed to the Soviets' KGB-run Special Purpose Army of 200,000 men trained for secret operations in contested regions of Africa, Asia and South America. Moscow learned the lesson long ago that irregular warfare is cheap and effective.

The Fourth Arm concept runs into the same stiff-necked military opposition that its originators, now forgotten, encountered in World War II. General William J. Donovan, director of OSS (the first U.S. foreign-intelligence agency, forerunner of the CIA) argued the case for a Fourth Arm "equal in status to the regular army, navy and airforce," during the last stages of the war against Hitler.

'Set Europe ablaze!'

He drew on the experience of Britain's Special Operations Executive (SOE) created to meet Churchill's order to "Set Europe ablaze!" At the time Churchill spoke, there was nothing with which to set Nazi-held Europe ablaze except a spirit of resistance among the oppressed. The U.S. was not yet in the war, and SOE had to recruit from "hyphenated Americans" through Canada.

The hyphenated were sometimes known as the "itches," men and women of European origin who could be sent back into Europe as trained saboteurs, subversives and agents.

Donovan had helped by sending his men to Camp X near Oshawa, where one function was SOE training. J. Edgar Hoover of the FBI, carrying out a secret instruction from President Franklin D. Roosevelt to bring about "the closest marriage between the British secret services and the FBI," sent his agents to Canada for training, despite U.S. neutrality.

After Pearl Harbor, with the U.S. in the war, Donovan's OSS expanded rapidly on the basis of that early experience. Special OSS units were dropped behind enemy lines, working with the British-trained partisan groups and secret armies of resistance.

A huge amount of experience in unconventional warfare had been built up by the time an atom bomb ended the war with Japan and created the illusion that nuclear weapons would make war impossible in the future.

The Soviets had studied allied Fourth Arm ideas with close attention. We know this from recent confessions about Western secret-warfare experts who were subverted by the KGB (then NKVD). At a Washington war conference in 1941-2, British

SOE experts asked the Joint Chiefs of Staff to make subversion a feature of grand strategy, on a par with strategic bombing.

Stalin's hostility to such a Western evolution was helped by the fears of the West's service chiefs who were jealous of their institution and traditions. Stalin's worry, of course, was that such a weapon could be turned against his own tyranny: its basic aim was to help the oppressed rise against dictators.

When General Bill Donovan tried in September 1943 to renew interest in the Fourth Arm, he was seen as serious competition by the regular warfare chiefs. They were so successful that when his patron, President Roosevelt, was replaced by President Truman, Donovan's post-war plans were crushed. When the CIA grew out of the Cold War, an official CIA history would later argue that Donovan's vision of a centralized intelligence agency had been at last realized. But the CIA was vastly different to a Fourth Arm.

Stalin took the idea and, building on Communist guerrilla and Soviet espionage experience against Hitler, developed what is now the KGB Spetsnaz, an acronym for Special Purpose forces. Spetsnaz teams operate in disputed or unstable territories from Afghanistan to Angola. They are tough, murderous, evasive. South African forces have captured some in border raids. But a Spetsnaz soldier has a "legend," a false biography identifying him as an economic aid adviser, or the local man from Aeroflot.

Nothing like Fourth Arm

The U.S. has 5,000 Special Forces men and a Rapid Deployment Force. The British have the "Winged Daggers" of SAS (Special Air Services) whose operations in the Far and Middle East were secret until the rescue of hostages from the Iranian embassy in London thrust them before TV cameras. None of these groups comes close to Fourth Arm requirements now being argued by groups like the Conservative Caucus, a ground-roots nonpartisan lobby here.

"The only way to overcome traditional service opposition is with a presidential order," says Gen. Singlaub. He is, whether or not he knows it, echoing the words of Bill Donovan who saw his plans die with the death of Roosevelt. Like the lobbyists for irregular warfare today, Donovan believed the world was in for brushfire wars under the nuclear umbrella, and that the most effective way to fight them was with the simple weapons of the guerrilla. But Moscow got there first.

The Toronto Star, Thursday April 29, 1982

DALŠÍ MEZINÁRODNÍ POCTA VLADIMÍRU ŠKUTINOVÍ

J. Josten

Poměrně nedávný exulant, signatář Charty 77 a dnes patrně nejpobudlivější příslušník čs. exilu, Vladimír Škutina, objevil se opět na mezinárodní scéně. V r. 1968 někdejší "presidentův vězeň" získal v Mexiku v rámci olympijské literární soutěže zlatou medaili za příspěvek zvaný "Muž s pochodní". Nyní, po čtrnácti letech, z nichž řadu strávil v čs. vězeních, pak opět jako "vnitřní emigrant" t.j. jako občan druhého řádu doma a posléze, po intervenci švýcarské vlády, jako exulant v Curychu.

Nedávno, už po třetí navštívil Británii a to na pozvání Ross MacWhitterovy nadace, aby zde přijal výroční poctu za občanskou statečnost v odporu proti diktátorské tyranii.

Rámec události tvořilo "Páté výroční shromáždění Ross MacWhitterovy nadace" v prastaré cechovní síni kožešníků za účasti jednohospodářství britských a zahraničních osobností, mezi nimi členové obou sněmoven, představitelé církve, armády, tisku, průmyslu, předáků exilových kolonií /mimo kolonii československou! - pozn. redakce/ a členů Britského výboru na obranu nepravdělivě stíhaných v čele s Norrisem McWhitterem, bratrem irskými teroristy zavražděného Rosse. V této souvislosti je třeba připomenout, že Ross, spoluautor světoznámé Guinnessovy knihy rekordů vypsal cenu 50 000 liber na dopadení puňových útočníků. Za to byl před šesti lety zavražděn na prahu svého domova a nyní ceny statečným /peněžitá částka, Rossův bronzový reliéf a diplom udržují před myslí a zraky světa památku tragicky zesnulého odpůrce násilí - jemuž sám podlehl.

Vladimír Škutina, jediný cizinec mezi šesti významnými, patron britského VORŠU odpověděl za všechny slovy:

"Jsem hrdý na tuto poctu, kterou přijímám jako uznání všem tem, kteří neztratili hlavu v těžkých situacích. V naší zemi je mnoho spisovatelů, novinářů, umělců a jiných tvořivých sil, kteří byli nejen umlčeni, ale jsou pronásledováni, vězněni a často i týráni. Jím patří dnes večer naše vzpomínky. Děkuji Vám." Slibí ještě poznamenat, co říká citace na pamětním pergamenu: "Za osobní iniciativu a příklad jak lze uplatnit morální a fyzickou odvahu a být vzorem jiným..."

Londýnské Timesy přinesly zprávu pod titulkem: "McWhitterova pocta českému rozhlasovému pracovníku". Ve zprávě se oceňuje jeho rozhlasová a televizní činnost po vpádu Sovětů v r. 1968. Daily Telegraph popisuje příhodu před soudem v Praze, kde Škutina prohlásil: "Jsem-li souzen proto, že jsem řekl, že prezident Novotný/ je vůl, pak musí být vůl" - za to byl odsouzen na deset měsíců. Vyznamenaný "uto a podobná události popsal v knize "Presidentův vězeň" o jejíž anglické vydání se jedná. FCP/CDUP

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Řídí redakční rada.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor stotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámorí lodí ... \$ 12:00
zámorí lety ... \$ 15:00

LIDÉ MEZI NAMI

V Guelph-u, Ont. žije nenápadná, ale aktivní krajanka z Moravy, paní Marie Gorová. Naši krajané usazení v tomto městě se do-
bře pamatují na jejího manžela Imricha Goru, který byl významným místním podnikatelem. Narodil se 17.1.1906 v Trenč. Teplé, do Kanady přišel v r. 1949 a o rok později si otevřel vlastní firmu: Top Paper Products v č.309 Elizabeth St. Firma zaměstnávala 25 osob. Imrich Gora zemřel náhle v květnu 1976. Paní Gorová byla mž. Vlčková z Jihlavy.

ČESKOSLOVENSKÝ LEV

provedený ve 14K zlatě

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klopky.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNIK

5 Shuter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL)

862-0807

zasíláme na dobírku

Zvláštní zpráva Z Francie došlo sdělení, že poslední číslo letecké revue "ICARE" /č.99./ je věnováno historii čs. letců za 2. války. Má 145 stran znamenitě dokumentovaného materiálu, včetně fotografií, jmenový seznam čs. letců činných ve Francii a v Anglii, přehled všech perutí a dosažených výsledků. Zájemci mohou si výtisk objednat zasláním Frs.56:50 na adresu: ICARE, Orly Sud No.213, 94396 ORLY AÉROGARES, Cedex, France. Vydavatelé čerpali dokumentární materiál nejen z existujících francouzských pramenů, ale také od našich letců žijících na Západě.

ZPRÁVY Z KANADY

Zajímavý byl komentář našeho dr. Jana Gellnera o situaci kolem Falklandských ostrovů v "G. and Mail" 10.4. -- Otázka, proč kanadské pasy obsahují místo narození majitele pasu, v našem případě ČSSR, byla znovu debatována ve fed. parlamentu v březnu t.r. -- Ukrajinci v Torontě si staví nový dům pro důchodce nákladem 9ti mil. dol. -- Krajanka Lotta Hitschmanová, 72, odešla do penze jako ředitelka Unitarian Service Committee of Canada. -- Kons. poslanec MacKay se dotázal ve fed. parlamentu 9.2. kan. ministra zahraničí, zda stále platí Canada-USSR Protocol podepsaný v Moskvě 19.5.1971 a zda Kanada protestovala ve věci Afganistánu a Polska. /Protocol platí; kan. vláda vyjádřila "hlubokou starost"/deep concern/. -- Can. Heritage Festival bude 14. až 27.7.82 v Manitobě. Fed. vláda poskytla čtvrt milionu dol. -- Kanada s Wonderland je v provozu od 22.5., tel. 669-5560. -- Šéf kan. poštovní korporace M. Warren se sešel s etnickými novináři 14.5. Pokusil se ospravedlnit vysoké poštovní sazby. -- Podle odhadů asi 200.000 obyvatel Metro Toronta hledá marně práci. -- Senátor Paul Yuzyk dostal čestný doktorát Svob. ukraj. university v Mnichově. Podporuje naše snahy vzorně.

Bude vás zajímat

Minule jsme se zmínili, že "věčně mladá" a rozhodně energická paní Vlasta Brankovská se stala babičkou. A hned byly dotazy, zda to není omyl, že to není možné. Fakt ovšem je, že Martina a Rostislav Brankovských mají od 22.2.t.r. dceru Jennefer Barbaru. Paní Vlasta Brankovská má jasně velké zásluhy o fitness mladých lidí v Metro Torontě. I letos pořádá Letní tenisový tábor v St. Michael's College School a to jak pro juniory 9-14 let, tak pro děti 6 až 8 let /Smart Starter/. Povede 3 dvoutýdenní kursy, od pondělí do pátku 9 am-4 pm. Začátek 21. června. Letní tenisová škola pro dospělé začátečníky a pokročilé začíná už 24.5. Jde o dvoutýdenní ranní kursy a 10ti-týdenní večerní kursy. Oba programy užívají videoplayback a jsou pod osobním vedením Tenis-Pro Vlasty Brankovské. Další informace na tel. č. 653-4942. Paní Brankovská má značné zkušenosti a kvalifikaci učit a opravovat hráče s vyššími ambicemi.

Na kanadské premiéře Smetanovy opery "Dvě vdovy" v Guelph-u 9. května t.r. zastihl náš reportér několik zajímavých krajanů: na obrázku nahoře jsou manželé Zátkovi z Oakville a na obrázku dole jsou zleva: Vráťa a Dagmar Štafloví z Toronta, Karol a Markéta Starkovi z Kitchener, Ont. a paní Buriánková. Všichni byli operou nadšeni.

Skončení střední školy - naše maturita - bylo vždycky významným mezníkem života. Monica Janečková, dcera vydavatele t.l., oslavila letos své 19. narozeniny a končí svá středoškolská studia na Casthra Park Secondary School v Mississauga. Plány další zatím nejsou upřesněny; v každém případě bude v létě trochu cestovat po západní Evropě. Jako mnoho mladých lidí našeho původu bude na sokolském sletu.

Pražské uzenářství

638 Queen St. West.
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík
Tel.: 364-1787

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - Šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.

Odešel významný letec a novinář

SLIPKA, Hugo J. — (Member Royal Canadian Legion, Cze. Soudobý Medical Centre, Sunnybrook, April 19, 1982, Hugo, beloved husband of Vera Slipka, dear father of Yvonne (Mrs. Gabriel Indart), cherished grandfather of Sebastian Indart. Friends will be received at the Scott-Flynn Funeral Home, 1273 Weston Rd. just north of Eglinton Ave. (243-0702). Funeral service in the chapel Wednesday 31 7 p.m. to be followed immediately by the Royal Canadian Legion service. Cremation Thursday morning.

Hugo J. Slípka
1. 5. 1905–19. 4. 1982.

*Malé oznámení v to-
rontském denním tís-
ku, ale jaký zajímavý
život! Narodil se v
Rakovníku, ale od 5ti
let žil v Praze-Žiž-
kově. Absolvoval
gymnázium a stal se
profesorem tělocviku.
/Jeho otec Hugo Slíp-
ka, nar. 30. 3. 1861 v
Praze, byl jedním z
nejbližších spolupracovníků
Tyršových./ Na sklonku 30. let se stal noviná-
řem a působil v "Národní Politice". Po německé
okupaci plánoval cestu na západ a na jaře r.
1940 se dostal do Francie. Po evakuaci do An-
glie se stal členem 313. čs. stíhací peruti a od
14. 8. 1943 byl přijat do Svazu čs. novinářů v An-
glii. V té době byl také přeložen k 311. čs. bom-
bardovací peruti. Jeho nejbližšími přáteli by-
li m. j. Mirek Kopecký, Václav Cukr, Standa Huňáček
a Václav Hájek. Dne 5. listopadu 1944 byl poslán
ve skupině 15ti letců-specialistů do Sovětské-
ho svazu. Po dobrodružné cestě přes Gibraltar,
Kahýru, Bagdad a Teherán, dorazila skupina do
Baku o vánočních tétož roku. Hugo J. Slípka se
stal členem 1. čs. stíhacího pluku Zvolenského,
kterému velel major František Fajtl. Z letiště
Poremba se účastnil osvobození Bezručova kra-
je-Opavy a Ostravy. Do Prahy se vrátil 17. 5. 45.
Vydali mu pak tři knížky, jejichž základem byly
jeho vlastní zápisky a statě z denníků padlých
čs. letců: "Ohnivá křídla", "Biskajská dramata" a
"Cesta nejsladší". Přinášíme ukázky z těchto
tří knížek, které nám laskavě zapůjčil M. Bauer
ze Schaffhausen, Švýcarsko. Hugo J. Slípka se o-
ženil v červnu 1947 a v březnu 1948 se naro-
dila dcera. V říjnu 1948 se celé rodině podařil
útěk do záp. Německa. Po kratším pobytu v upr-
chlickém lágru se přestěhovala do Paříže a po
dvou měsících do Anglie. K emigraci do Kanady
došlo v lednu 1952 a začátky byly těžké. Hugo
pracoval jako laboratorní chemik v nemocnici
Western až do svého odchodu do penze v r. 1970.
Ve spolupráci s A. Haisem založil Klub čs. exilo-
vých novinářů. Psal články do krajaňského tisku
a byl činný v organizaci čs. legionářů. Jeho od-
chodem utrpěla obec čs. exilových novinářů velkou
ztrátu..*

Ukázka z knihy "Ohnivá křídla":

MOSAIKA PRVNÍHO ROKU

10. května 1941 rozkazem velitelství stíhacího
letectva (Fighter-Command) byla utvořena nej-
mladší čs. peruť v Cattericku v Anglii a dáno jí
číslo 313.

V máji se tedy peruť zrodila, což podle pověr znamená
vždycky jakési štěstí.

Prvním, ale také posledním mužem byl na místě založení pe-
ruti lékař. V kronice peruti je poznámka: „... Marně se sháněl
po nějakém důstojníkovi a pak se iniciativně ujal velení. Když
však shledal, že není komu velel, velel si pro útěchu sám...“

Muž Aesculapův byl tedy při bezprostředním zrodu peruti.
Konečně je to tak správné, alespoň zdraví zrozence je zaručeno.

*

Již jedenáctý den po svém zrození byla peruť tak dalece v po-
řádku, že piloti, většinou oštěřeni „sekáči“, mohli podnikat
seznamovací lety na spitfirech.

Do těchto počátků činnosti peruti patří i první oběť. První
krvavou stopu dal do vínku peruti jako nesmazatelnou pečeť
rotmistr let. Jos. Gutvald, který padl v letecké službě, když se
připravoval k bojům.

(Rtm. let. Josef Gutvald se zřítíl při cvičném letu u Ukerby,
u Scortonu v Yorkshire. Pohřben na městském hřbitově v Catter-
ricku.)

*

Přesně za měsíc po svém založení se stala peruť bojově schop-
nou (operační). Její první hlídkový let skončil málem s úspě-
chem. V kronice peruti je o tom záznam:

„... Byl hlášen jeden Ju 88. Red section (červený roj), t. j.
kpt. let. K. Mrázek a rtm. J. Řezníček, byli přesně „navedeni“
na nepřátelský letoun. Když Němec spatřil stíhače, unikl do
mraků. Mraky byly husté a znemožnily intercepci (střetnutí).
Red section byla právem namíchnuta nejen na „bloody Jerry“
(hanlivé pojmenování Němců mezi britskými letci), ale i na
sv. Petra a jeho mrakový komfort...“

Další čas byl u peruti naplněn běžnou bojovou prací stíhačů
v tehdejší době. Prováděla úkoly defenzivní, hlavně obranu spo-
jeneckých lodních konvojů u břehů Anglie. Třeba to byla práce
velmi odpovědná, nebylo to „to“ právě, na co všichni čekali.
Stále nepřicházela skutečná příležitost utkat se s Němci.

Koncem července odstoupil s velitelského místa u peruti Angli-
čan a velení se ujal český velitel, kterým byl kpt. Jos. Jaške.
Říkalo se mu všeobecně „cowboy“ pro jeho pravou stíhací agre-
sivnost. Duchem bojové účinnosti vedl pak peruť téměř půl roku.

*

Poslední den v srpnu konečně peruť dostala rozkaz, na který
se tak dlouho a netrpělivě čekalo. Šlo o doprovod lehkých bom-
bardérů při jejich úkolu proti Brestu. Měl to být první útočný
bojový podnik, avšak počasí celou radost zkazilo. Třistatřináct-
níci musili čekat dalších čtrnáct dnů, než se uskutečnil opravdový
první „sweep“ (útočná akce stíhačů).

Stalo se tak 19. září. Byl proveden doprovod rychlých bom-
bardérů do Francie. Let trval asi 1 hod. 40 min. a vydařil se
vzorně.

Jaký duch ovládl členy peruti při této příležitosti, o tom
svědčí záznam v kronice: „Po přistání nařídil velitel důrazně,
aby se na zpáteční cestě do radia zbytečně nevykládaly anekdoty,
a zejména aby se nezpívalo.“

*

Od února 1942 se staly útočné akce proti území obsazenému
nepřitelem, pověstné sweepy, pravidelností a denním chlebem.

Zvláštní událostí při této činnosti byl útok na unikající ně-
mecké válečné lodi „Gneisenau“, „Scharnhorst“ a „Prinz
Eugen“. Peruť splnila svůj úkol, a jestliže se přece podařilo
Němcům ujet z přístavu v Brestu, třistatřináctka jim to ani
trochu neulehčila. Naopak svým útokem těžce poškodila jednu
z doprovodných lodí.

V dubnu 1942 byla peruť bojově nejčilejší. Během 30 dnů
provedeno na 30 útočných akcí vedle řady obranných patrol.
Byl to rekord, jímž se nejmladší čs. stíhací peruť rázem vyšinula
nad ostatní peruť. To již od počátku roku 1942 ji vedl kpt. let.
Karel Mrázek, jehož postava je nejvíce spjata se slavnou tradicí
této jednotky.

Letiště Hornchurch a Fairlop u Londýna byla místa, kde bo-
jová sláva peruti vykvetla nejbujněji. Ovšem obě tato letiště
byla také místy, odkud sice mnoho dobrých chlapců odstarto-
valo, ale kde již nikdy nepřistalo.

*

První výročí peruti bylo oslaveno vysokým bojovým zázna-
mem. Z úst velitele kpt. let. Karla Mrázka se dověděl prezident
dr. E. Beneš, jenž slavnosti výročí byl přítomen, toto:

„... Přehlížíme-li činnost naší peruti za právě uplynulý rok,
musíme se přiznat, že přesto, že jsme nejmladší z našich peruti,
můžeme se s klidným svědomím již nyní postavit do jedné řady.
Účastníme se po boku R. A. F. všech akcí, kterých se tato brit-
ská zbraň podjala. Pomáháme, seč naše síly jsou, v ochraně do-
pravy personálu, zbraní a potravin do této země, doprovázejíce
lodi. Bráníme úsek země přidělený nám k ochraně proti útokům
nepřítele. Působíme na nepřitele v daných útočných úkolech ať
samostatných stíhacích akcích, nebo jako ochrana bombardérů.

Peruť vcelku za první rok nalétala 5377 hodin, z čehož den-
ních operačních 2163 hodin, nočních 73 hodin. Z nejvýznačnej-
ších leteckých operací, jež podnikla naše peruť, bylo 7 útočných
náletů na daleké cíle u Brestu ve Francii, 41 stíhacích útoků a
doprovodů bombardérů na cíle v severozápadní Francii, v Belgii
a v Holandsku. Kromě toho jednotliví členové peruti vykonali
celou řadu samostatných útoků, na letiště a jiné důležité vojenské
cíle v území okupovaném nepřitelem. Za těchto operací došlo
často k leteckým soubojům s nepřitelem, při nichž vyřazeno
z boje 13 nepřátelských letounů.

To je ovšem jen záznam úspěchů za krátkou dobu operační
činnosti naší mladé peruti, za údobí, kdy byla zasazena sem
k Londýnu a kdy jí byla dána příležitost utkat se s nepřitelem.

Členové peruti se již účastnili leteckých bojů ve Francii a také
v Anglii jako příslušníci anglických peruti. Sčítáme-li úspěchy
tako, docházíme k číslu 52 vyřazených nepřátelských letounů,
jež má naše peruť na svém účtě...“

Celkem suše velitel těmito slovy referoval předsedovi o čin-
nosti peruti v prvním roce. Skutečností bylo, že se celá skupina
britského letectva operující z letiště Hornchurchu stala pověst-
nou v celé 11. grupě stíhacího letectva a bylo tomu tak díky
úsilí, jež dovedla vyvinout právě 313. československá peruť.

Tak skončil první rok života třistatřináctky.

Brzy potom se peruť rozletěla do dalšího roku svého trvání
s nového letiště, pod novým velitelem, za novými úkoly a — za
novými úspěchy.

Hornchurch, květen 1942.

~~~~~

ŽIŽKOVSKÝ ZÁBĚR

„Žižkovská natura se u něho nikdy nezapře,“
říkával o něm nečetněkrát velitel peruti.

1.

Hned kdesi poblíž Gravelines, když se prolétávalo ve výši
dvaceti tisíc stop, ozvalo se ve sluchátkách squadrony: „Bandit
behind us, bandit behind us!“

Skutečně bandité v podobě dvaceti messerschmidtů a focke-
wulfů se chystali napadnout třistatřináctku.

Boj byl přijat bez ohledu na přesilu a výhodnější postavení
pro nepřitele. Spitfiry se otočily proti skupině německých strojů
a v minutě začalo doslovné rodeo, o jakém se nezdá ani nejslav-
nějším cowboyům Divokého Západu. Šly proti sobě spitfiry
a nejlepší německé stíhačky. Byl to zápas tisíců koňských sil,
rychlopalných kanonů a závratných rychlostí. Vše to podřízeno
ocelovým nervům a jasnému oku odhodlaných lidí. Takový zá-
pas má dramatický spád, jaký nevykouzlí ani nejbujnější fanta-
sie amerického režiséra. Rychlost, postřeh, odva ha a ledový klid,
který samočinně vycítuje právě vteřiny, jsou hlavními činiteli
takového boje.

A v takovém pekelném kolotoči se flight lieutenant? Vašek
Hájek dostal na jednoho z Němců. Pustil se do něho, zasypal
jej deštěm ocelových střel a zle jej seřídil.

Destroyed?“

To se musí vidět, jak se Němec roztříští o zemi.

Vašek se odtrhl od peruti a hrnul se za svým Germánem.
Prováděl to bez ohledu na nebezpečí, jemuž se vydává. Prováděl
to dokonce proti přísnému zakazu o takových „sólech“.

Šel za Němcem až k zemi, až do francouzských políček, jen
aby s jistotou mohl říci: „Zas o jednoho skopčáka méně.“

Po přistání se mu dostalo ostré služební důtky od velitele
peruti: „Viš, že tě to mohlo stát krk. Viš, že tím oslabuješ peruť
v boji! Měl jsem o tebe starosti, když jsi zmizel z dohledu.“

Vašek, Žižkovák, se na výtku tváří provinile a služebně, ale
na jeho očích je patrné, že lítost nad spáchaným proviněním
není opravdová. Pak vyhrkne omluvu, ze které zní upřímnost,
jakou znáte u těch lidí, jichž rodištěm byla proletářská čtvrt
velkého města: „Viš, veliteli, že ten holomek je chtěl osolit? Dostal jsem vztek a řekl jsem si, že ho musím dostat, kdybych
si měl hubu rozbít.“

Může se velitel zlobit na takového provinilce?

Když se Žižkovákovi zvedne žluč, aby bránil kamaráda, pak
nezná ohledů ani rozkazů.

Ovšem mezi nejbližšími přáteli se později Vašek přiznal,
když již v klidu potahoval dým ze své dlouhé cigaretové špičky,
co při svém pronásledování prožil: „Jen jsem se octl s Němcem
při zemi, zahlédl jsem dva jiné messouny nad sebou, jak si na
mne brousí kosu. To jsem se s mašinou přitlačil ještě více
k zemi, div že jsem si břicho neodřel, a klikčoval jsem mezi
baráčky francouzského městečka, že jsem každému viděl oknem
do talíře. Tak jsem to táhl až na pobřeží. Než jsem vletěl nad
moře, začal po mně pražit flak. To jsem si však již oddechl,
protože to bylo neklamným znamením, že už skopčáci za mnou
nejdou. Čert vezmi germánské Jabůrky, v tu chvíli jsem jim
děkoval, jako by mě vítali s kytíčkou fialek místo kulometry
a kanony.“

Inu Žižkovák!

¹ „Bandita (nepřítel) za námi!“

² Flight lieutenant se rovná asi našemu kapitánu.

³ Destroyed — úplně zničen.

~~~~~

Ukázka z knihy "Biskajská dramata":

CIZINEC

Lístek z vlastního deníku.

Rok života strávený se kteroukoli vojenskou jednotkou za
války, zanechá nutně v každém nesmazatelné stopy. Tím spíše
rok u bojové peruti stíhačů.

Tuto pravdu jsem si uvědomil velmi zřetelně teprve tehdy,
když jsem byl přeložen mezi bombardéry. Řeknete snad: letci
jako letci, zejména nemůžete-li být s nimi přímo v boji, ale do-
pustili byste se tím velkého omylu.

Poslechněte si o tom malý výklad:

Prostředí mužů na spitfirech má výrazný svéráz, udaný pro-
středky a způsobem stíhacího boje, že hluboce zapůsobí i na
toho, kdo na mateřském letišti jen počítá netrpělivě minuty mezi
odletem peruti do boje a jejím návratem, kdo jen dychtivě po-
čítá stroje v přilétávající formaci a hladově čeká na zprávy,
jaké to „tam“ bylo.

Prostě každý, kdo je v jakékoli souvislosti s bojujícími stí-
hači, stane se součástí výbušné atmosféry, plné chvatu a bez-
prostřednosti. Sžije se s ovzduším, je jím pohlcen a navykne si
tak dokonale dýchat „stíhací“ ovzduší, že nakonec, přejde-li do
prostředí jiného, v prvních chvílích se dusí a lapá zoufale po
vzduchu. Prožívá pak stav, který označuje Angličan slovem
„stranger“, což znamená nejen podle slovníku „cizinec“, „nová-
ček“ ale i individuum s podivnými pocity, vnitřně zmatené, jež
vlastně neví kudy kam.

Roční pobyt mezi stíhači vás tedy infikuje především jejich
vysoce vyvinutým smyslem pro okamžitost, náklonností k indi-
viduální lehkomyšlnosti a zjemnělou citlivostí. Naučil jste se od
nich, jak je možno život zjednodušovat, odnaučil jste se vyhle-
dávat problémy a dovedete mnohokrát za den jen mávnout ru-
kou nad příhodami, které vás jindy rozčilovaly. Vžil jste se
úplně do způsobu cítění, myšlení a jednání, jež typicky stíhačsky
velmi výstižně popsal jeden z nich, oštěřený sekáč, výrokem:
„Život se dá vlastně krásně prožít, ale nesmíš se o něj starat!“

Table životní moudrost stíhače ve válce vás denně vychovávala a formovala. Potom si představte, že po celoročním údobí takové výchovy se najednou octnete v prostředí velkorysé organizace bombardovací peruti, mezi lidmi, již jsou zvyklí ze své bojové činnosti každý počín dopodrobna promyslet a plánovat, propočítat a řešit jako rovnici. Improvizátorskou nátturu stíhače překonali a jsou ovládáni exaktností vědy o motorech, navigaci a radiu, jež jim zaručuje bezpečnost na mnohahodinových toulkách nad pevninami a oceány. Zachovávají vlastně opačný postup, než byl vyjádřen v životní zásadě stíhače: „O život, který chceš krásně prožít, musíš se velmi důkladně starat!“

Jste tedy nyní mezi nimi, mezi lidmi sice svými a mluvícími stejným jazykem, oplývajícími stejnými přednostmi a chybami čs. letce jako byli ti, od nichž jste přišli, ale na prvním kroku cítíte, že přece je tu vše neskonale jiné, zatraceně jiné.

Pocítujete opuštěnost a cizotu.

Stranger! Cizinec!

Cítíte se ztracen jako chlapec z venkova na křižovatce na Marble Arch, jako písničkář z Quartier Latin na prknech newyorské opery, jako rokokový malíř miniatur mezi plátny Rembrandtovými, jako pistole mezi obléhacími kanony, jako... inu jako ztracený.

Prožíváte pocity cizího tělesa. Stranger! Cizinec!

Celý týden mě tato ztracenost dojímalá. Bylo mi jako zklamanému milenci. Nevěděl jsem, o co se opřít v celém velkém chodu perutní mašinerie. Zdálo se mi, že nikdy nepochopím, co kolem mne je. Koleje provozu peruti měly mnohem širší rozchod, než na jaký jsem byl zvyklý. Nemohl jsem se po nich rozjetí.

Tak to je ta bombardovací perut, podivná směs zákonitosti, jedna z těch velikých dílen, jež produkují postrach nacistického vnitrozemí a Hitlerových ponorek. Podivná směs lidí a práce, nesrozumitelná pro člověka, jehož prvním pravidlem roku života mezi stíhači bylo: Take it easy!*

To bylo první týden.

Druhý týden jsem již alespoň trochu pochopil důmyslný kladkostroj práce peruti. Stálo to dost práce, ale cizinec přece dostával trochu přehled. Přestával být úplným cizincem, byl pouze nováčkem.

Radikálnější změny nastaly až třetí týden. Zrak i sluch se zbystřil pro vnímání závažných prvků bombardérského života, který se předtím jevil jako špatně zaostřený fotografický obrázek. Organizovanost se stala srozumitelnou, i její tempo. Mnoho věcí, zařízení a lidí ztratilo denním stykem svou záhadnost. Smysl pro instinktivnost byl nahrazován chladným rozumářstvím a individualismus podrobován revisi spolupráce.

Nejsem již „stranger“. Přestal jsem se cítit cize.

Dokonce jsem si nakonec zapjal i první knoflík na uniformě, který jsem podle tradičního zvyku stíhačů nosíval rozepjatý.

Červenec 1943.

* Ber vše jednoduše!

DVAKRÁT MIMO PERUT

Zatím co doménou československých bombardérů, létajících na čtyřmotorových liberátorech, byla honba na ponorky v Biskaji, „odskočili“ si časem někteří její členové za jiným dobrodružstvím mimo svazek peruti.

Jeden z bombardérů, kpt. let. Vladimír Nedvěd, odlétl zkusit válečné štěstí až na Daleký Východ a jedna posádka si bojově zalétala s Američany na Fortressách při jejich bombardovacích náletech na strategické cíle v Evropě okupované Němci.

1. I na Dalekém Východě bojoval čs. letec.

Kdysi ústy presidenta republiky dr. E. Beneše bylo konstatováno, že českoslovenští letci jsou jediní z našeho ozbrojeného odboje v zahraničí, kdož od samého počátku války stáli vždy nepřetržitě v první bojové linii. Ještě další skutečnost je pravdou: všechny fronty, otevřené za této vojny proti společnému nepříteli, viděly odhodlaný boj československého letce.

Fronta polské kampaně na začátku války, Francie podlehající, Anglie bránící se i útočící, Francie osvobozená i SSSR bijící Němce neúprosně, tam všude jsou bitevní pole, kde létal bojující československý letec.

Zhýval Daleký Východ, krvavá fronta proti japonskému fašismu. Avšak i tam šest měsíců bojoval čs. letec. Využil dané příležitosti a zaválčil si nad džunglemi a Indickým oceánem. Dnes se tedy naše letectvo může plnoprávně chlubit, že skutečně ve světě nebylo bojiště, na němž by se nebyl v bojovém úkolu objevil náš letec.

Tímto reprezentantem čs. letectva na Dalekém Východě byl bývalý velitel čs. bombardovací peruti kpt. let. Vladimír Nedvěd, který patří mezi nejvýkonnější z mladé generace našeho letectva.

Hovořil jsem s ním, sotva se vrátil čerstvě okřtěný ohněm fronty Dalekého Východu. Skromně a rozpacitě se usmíval, když jsem z něho vytahoval jeho zážitky z Asie:

„Mám jistě trochu pojem o zeměpise, ale nikdy jsem si nedovedl představit rozlohu Indie v plné míře, dokud jsem se na ni nepodíval s pačci perspektivy a nepřeměřil ji letounem. To jsou distance, které i ostříleného letce překvapí. A to jsem Indii vlastně jen zběžně zahlédl. Nepoznal jsem však nikdy ve světě zemi větších extrémů, než jak se mi Indie, třeba povrchně, představila. Souvisí to asi všeobecně s těmi vzdálenostmi. Vždyť jen s hlediska podnebí dává vám Indie možnost dostat se do prostředí polárního, tam někde mezi vrcholky Himálaje, i naopak do nejžhavějších tropů. Z oblastí nejvyžehnutějšího sucha se

můžete dostat na území, kde zaznamenán nejvyšší průměr vlhkosti na světě. Extrém na extrém. I v životě milionů obyvatel Indie najdou se neuvěřitelné krajnosti: Maharadžové, proti nimž nejznámější milionáři Ameriky jsou chudáci, a na druhé straně bída a nuzota, k níž není prostě přirovnání.

Mne jako letce samozřejmě nejvíce zajímaly povětrnostní podmínky, zvláště když za mého pobytu se pokračovalo po prvé od počátku války s Japonskem ve válečných operacích na zemi i ve vzduchu, i za údobí dešťů,“ pokračuje Vladimír ve vyprávění. Pak přechází na poznatky o válce na Dalekém Východě. Všeobecně shrnuje: „Válka, kterou vedou Spojenci proti Japoncům na hranicích Indie, patří jistě k nejmimořádnějším vojenským kampaním, jaké svět viděl. Tam se vede válka nejen proti bezohlednému nepříteli, ale i proti svereposti a zákeřnosti přírody, terénu a podnebí. Malaria, úplavice, tropický prales a džungle jsou často horší než vražedná palba japonských fanatiků. Počítám za velmi šťastnou náhodu, že jsem se uchránil nějaké tropické nemoci, anebo snad moje kyjovácká krev je imunní. Nevím. V míru v evropských čtvrtích velkých měst se snad může dokonce příjemně žít, ale válka, to znamená žít v divoké a nebezpečné přírodě. Při tom se teprve pozná, co to Indie vlastně je.“

Ačkoli se stále Vladimír snaží být neosobním, dozvíte se nakonec největší sensaci, že se účastnil pověstných leteckých výprav do týlu Japonců s úkolem zásobit slavné partyzány džungle, oddíly Chindistů brigádníka Wingate. „Operační jsem se účastnil celkem jedenácti úkolů, z nichž nejzajímavější byly lety se zásobami pro jednotky Chindistů, kteří byli doslova ve veliké obležené pevnosti v kraji džunglí a pralesa. Tak jsem získal trochu zkušeností o tom obdivuhodném druhu boje. S hlediska vojenského i leteckého je v tom mnoho zajímavého.“ — „A nebezpečného?“ zeptáte se. Vladimír mávne rukou a uklouzne mu: „Hm. Každá akce ve válce může být nebezpečnou. Málem jsem se dvakrát zabil, ale to nic. Lituji jen, že jsem se nemohl již účastnit letů přes Himálaje, jež měly za úkol dopravu zásob čínským a americkým oddílům sta mil daleko. V měřítku leteckém je takový let pokládán za nejtěžší. Škoda, že jsem se nemohl osobně přesvědčit proč. Stejně tak lituji, že mne nepustili, abych se mohl účastnit nějakého dálkového bombardovacího letu na území japonské.“

Novinář by se rád dověděl o nějakých napínavých bojových zážitcích, ale zapomněl, že má před sebou čs. letce a od těch se takových věcí nikdy mnoho nedozvíte.

Jedno však při veškeré skromnosti tohoto jediného československého letce, který létal bojově na Dalekém Východě, zůstává jako trvalá hodnota pro válečné dějiny našeho letectví, i jako sensace sama pro sebe: Záznam jedenácti operačních letů v džunglích v zápisníku a účast ve spolupráci se slavnou armádou Chindistů, jež patří k nepodivuhodnějším mimořádnostem války.

2. Čs. bombardéři s Američany na fortressách.

Sotva tři týdny strávila jedna naše posádka mezi americkými bombardéry. Byla to jen jaksi služební návštěva v spolu bojovníků. Přesto však si naši neodpustili, aby si s pověstnými létajícími pevnostmi neudělali několik denních bojových výletů nad Evropou obsazenou Němci. Dalo by se říci, že naši bombardéři si s Američany zabojovali „mimochoodem“.

„Vyhlíží to mohutně, když si to šine v několika vrstvách husté stádo fortress,“ říká kpt. let. Bohouš Tobyška. „Nedivím se, že již svým zjevem takový nálet vzbuzuje u Němců patřičný respekt. A což teprve, když vysypou obsah svých útrob na hlavy Germánů. Je jisté, že člověk se cítí mnohem bezpečněji, letí-li v takovém množství, než když je sám a sám nad nepřehlednými vodami oceánu, jak to děláme u naší peruti. Cítíš jistotu množství, cítíš i sílu, na kterou hned tak něco nestačí. Vždyť každý z těch letounů je jako ježek, vybavený mnoha zbraněmi na svoji obranu. Palebná mohutnost fortressy umí svoji hustotou připravit každému útočníkovi nebezpečné chvíle. Však jsme viděli německé stíhače, jak mlsně, ale v uctivé vzdálenosti, brousili kolem naší výpravy. Neodvážili se zaútočit.“

Několikrát jsme prolétávali hustou protiletadlovou palbou. To bylo haló mezi Američany. Ve sluchátkách jsem slyšel, jakým pokřikem a jakými peprnými poznámkami ji americké posádky provázely. U nás to rozhodně není zvykem, ale pro Američana je to kus sensace a pro sensaci ti chlapi dělají ještě jiné věci. Z počátku mne to překvapilo svoji nezvyklostí, ale i na to si člověk přivykne. Nakonec jsme to shledali zábavným.

Vůbec ta krátká doba, kterou jsme s Američany strávili na bojových úkolech i na zemi v klubovně byla hodně zajímavou a poučnou. Pochopili jsme trochu ducha těchto spojenců s druhého břehu velikého rybníka. Sensace je kořením mladých amerických letců a za ni dovedou leccos obětovat. Vše nás o tom přesvědčovalo. Od prvního kroku mezi ně, kdy jsme byli obklopeni fotografi a novináři, přes operační výlety s nimi až do přátelských posezení mezi nimi, včetně vysokého pokeru. Sensačním se nám zdálo i mnoho věcí, jež jsou vlastně samozřejmostí v jejich prostředí: strava, příjmy, bojový duch i upřímnost kamarádství. Jak jinak ani nemůže být, našli jsme mezi nimi i několik letců původu českého a slovenského. Třeba takový mr. Sládek je kapitánem jedné z létajících pevností a jini jsou střelci nebo pozorovatelé. Někteří z těch chlapců se dokonce pokoušeli o mateřštinu svých dědečků. Šlo to dost ztuhá. Jeden však bezvadně přednesl dětskou říkanku, kterou se naučil od své babičky, a to bylo jediné, co česky uměl. Hrdě zarecitoval: Varila lístička kašičku, na zeleným rendlíčku...“

Inu také sensace!

2. LISTOPAD U PERUTI

Naše letectvo mělo vždycky ve zvláštní úctě své mrtvé. Před válkou býval vždy 2. listopad dnem, kdy se dostávalo veřejného projevu úctě padlým letcům. „Hrob v doli“, pomníky padlých i jednotlivé hroby bývaly místem, kde letci hromadně v den Dušiček důstojně vzpomněli těch, o nichž se mluvilo v jejich středu již v čase minulém.

Válka zjednodušila pojmy života a smrti; smrt letce-bojovníka ztratila ve válce na své výlučnosti, ale přesto se nepřecházel svátek mrtvých ani v tom čase bez pietní vzpomínky u operačních peruti. Není v tom sentimentality, ale spíše vědomí společenství v ideálu, pro který ani smrt není velkou obětí. Je to vědomí společenství úkolu československého letce v boji za svoji zem.

Proto se stalo zvykem u každé z peruti vzpomenouti jednou za rok, ke dni 2. listopadu, na nežijící již kamarády. Někdy se tak stane oficiálně, více tomu však je polooficiálně a někdy jen zcela soukromě. Záleží to na situaci, ve které právě operační perut je. Chvalným zvykem této vzpomínky je dán do mozaiky tradice našeho letectva další kamének mezi mnoha jinými.

Však naši letci mají již na koho vzpomínat. Na území Polska, Francie, na svatých polích Britských ostrovů, i na území Německa, všude najdete někde kříž a na něm jméno československého letce. Na tyto kříže se nezapomíná.

Ba nezapomíná se u peruti ani na ty hroby, jež křížů nemají. Ani těch není málo. Pěkná řádka našich letců odpočívá věčný sen v hlubinách moře. Tam jsou ony hroby bez křížů.

Kanál La Manche, Biskajský záliv i Severní moře se staly hrobem bez kříže nejednomu leteckému bojovníku československé peruti.

I na ty se vzpomíná.

Vzpomíná se na ně snad více, jako by z obavy, že by se na ně mohlo zapomenout, protože právě nemají zevního označení svého posledního lože.

Mohli byste objevit v den svátku mrtvých, že některý letec od peruti, odlétávající na operační úkol, běře s sebou zcela nenápadně několik květin. Netřeba se jej ptát, proč... Možná, že by to ani neřekl.

Jsou to prostě obětiny, které shodí ze svého letounu mezi věčně se valící vlny, až poletí nad vodami moře.

Je to jeho uctění hrobu bez kříže. Je to úcta toho, jenž letí plnit svůj úkol, tomu, jenž jej naplnil až do toho hrdla a není mu možno doslova přát „budiž ti země lehkou“.

*

Jak vyhlíží u peruti taková vzpomínka na mrtvé kamarády? Vždycky je v tom kus mužnosti, kus srdce a jednoduchosti. Velitel je stručný, ale dovede vyjádřit, co ostatním leží na srdci. Mám na paměti jeden projev velitele naší bombardovací peruti v předvečer svátku všech mrtvých. Pokusím se jej reprodukovat:

„Dnešní večer věnujeme památce těch, kteří nás navždy opustili, památce našich padlých letců.“

Děkujeme jim.

Děkujeme jim za to, že dnes můžeme jít světem s hlavou vztyčenou a našim doma se můžeme klidně podívat do očí, neboť v záplavě strastí a krve, jimž jsou ideály svobody národů vykupovány, je i krev naše, krev letecká.

Obět našich věrných kamarádů nesmí být marnou. Z ní musíme čerpat neochvějnou vůli, že ze všech sil přispějeme k tomu, aby náš udupaný, umučený národ byl vyveden ze tmy a otroctví, a abychom si nejen získali, ale i zasloužili svobodné Československo, tak drazé vykoupené.

Těm, kdož padli, aby národ mohl žít, dej Bůh věčný mír.“

Nebyl to řečnický výkon z úst velitele, bylo to prostě jako Otčenáš, který po těchto slovech každému spontánně vyplynul ze rtů, třeba si myslil, že jej již dávno zapomněl.

Ukázka z knihy "Cesta nejsladší":

KONEČNĚ V OSVOBOZENÉ PRAZE

— 10. května ohlásila v noci Moskva konec vítězné války a bezpodmínečnou kapitulaci Německa.

— 11. května se přesunul štáb divise z Pěčiny v Polsku do Příboru na Moravě.

(Konec válečného deníku divise)

— 16. května odjezd z Příboru v 5.00 hod.

— 17. května ve 14.00 hod. příjezd do leteckých kasáren na letišti Kbely.

(Z kapsního kalendáříku)

Praha, 17. května 1945.

Umyt, oholen a převléknut jsem sjížděl ve čtyři hodiny odpoledne od kbelského letiště dolů do Prahy, do osvobozené Prahy, do Prahy, odkud jsem začátkem února 1940 utíkal.

Pak jsem stál na Václavském náměstí, prošel Národní třídou a podíval se na Staroměstské náměstí. Slunce hrálo vydatně, ale mne zalévalo ještě jiné, vnitřní teplo. Po dlouhých a úporných letech vojny se stala vira skutkem. Praha je opět svobodná. Za nic na světě bych neměnil pocit, který jsem prožíval. Bylo to štěstí a zadostiučnění, jež se z tváří Pražanů, z čerstvých ran a nezacelených jizev pražského zevnějšku promítalo do mého srdce. Nemohl jsem odtrhnout oči od pohledu na Václavské náměstí dolů od Musea...

Pak jsem si přitáhl čepici hlouběji do čela a šel jsem k příteli, abych se zeptal, co je s mou rodinou.

Cesta 13 000 km byla dokončena. Byli jsme doma.

List z archivu H.J.Slípky

Jako velitel setniny 5.pěšího pluku v Praze-Motole v roce 1935.

CERTIFICATE OF NATIONAL ORGANISATION		INTERNATIONAL PRESS CARD
The Secretary of the <i>Association of Czech-Slovak Journalists</i> in London certifies that M. R. H. J. SLÍPKA	Name Hugo J. Slípka Christian Names Hugo J. Country Czechoslovakia Paper or Agency Signature of Holder	THIS CARD IS VALID FOR ONE YEAR FROM DATE OF ISSUE Issued 14th August 1943 Number 1191
 Signature of Secretary <i>H. Slípka</i>	is a member of that organisation and is thereby entitled to the services and assistance of the International Federation of Journalists to which his national organisation is affiliated.	

Na svém oblíbeném koni v ulicích Prahy v roce 1935.

Praha 1939: jako redaktor "Národní Politiky" s "novinářskou" bradkou ..

Přítel nejbližší-kpt. let. Václav Cukr-vyvděl v roce 1942 z leteckých bojů 313.čs.stíhací peruti životem jen zázrakem. Jeho souboj s nepřátelským letounem popsal Hugo J. Slípka v povídce "Náruč smrti". Na obrázku je kpt. Cukr, když po prvé opustil nemocniční lůžko.

Po mnoha dobrodružstvích se ppor. H. J. Slípka na jaře roku 1940 dostal do Francie a hlásil se ihned k bojovým úkolům na frontě.

Z pobytu v Rusku: na obrázku vlevo je čs. generál Ludvík Svoboda /později čs. prezident/ a neznámý sovětský důstojník. Obrázek nahoře: vpravo je Hugo J. Slípka s neznámým sovětským leteckým důstojníkem. Oba snímky jsou z Přemysle v Polsku na jaře roku 1945.

Toronto, Ontario, Kanada - rok 1962: před tiskárnou LITERA se sešli 4 přátelé. Zleva: Hugo J. Slípka, Josef Maleček, Jára Kohout a Jiří Hlubůček. Tedy: novinář-letec, hokejový internacionál, čs. komik a tiskař..

Jako člen 313.čs.stíhací peruti RAF v Churston v Anglii v roce 1942. Hugo J. Slípka je na snímku první vpravo. Mezi letci vládlo právě kamarádství. Hugův otec, rovněž Hugo Slípka, nar. 30. 3. 1861, Sokol tělem i duší, v r. 1930.

Sletová hlídka

120. výročí prvního sokolského výletu na Zbraslav a Říp.

V neděli 21. března 1982 byl na náměstí ve Zbraslavi zahájen zahájen 26. ročník akce "100 jar-ních kilometrů". Místo srazu bylo voleno jako památka na první tělocvičný výlet dne 11. května 1862, před 120ti lety, kdy členové spolku SOKOL uspořádali sokolský výlet, ve kterém 200 krojovaných členů a členek za vedení náčelníka dr. M. Tyrše vyšlo z Prahy Žitnou branou a ubírali se přes vesnice Nusle, Pankrác, Hodkovčičky a Modřany ke Zbraslavi. Venkované udiveně pohlíželi na celý průvod, ale když poznali, že všichni mluví česky a pozdravují, upřímně je vítali. Zvláště na Zbraslavi byli účastníci uvítáni s velkým nadšením: byly tam postaveny slávobrány, u kterých stály dívky s květinami. Místní hudba vesele vyhrávala a lidé provolávali slávu. Byly zpívány české národní písně a nakonec se i tancovalo. Návrat zpět byl opět pěšky.

V roce 1862, tedy před 120ti lety, se uskutečnil také první vlastní výlet na Říp za podpory tělocvičného spolku SOKOL. Národní pouti dne 27. dubna 1862 se zúčastnilo 73 členů Sokola v krojích. Na památku této události byl uspořádán i letos 24. 4. památný výlet na Říp s cílem v Roudnici n. L. Bylo na 5.000 účastníků, kteří navštívili národní kulturní památku - rotundu na vrcholu Řípu.

Pro zajímavost uvádíme, že za nacistické okupace se ztratil z této rotundy památný zvon a nebyl nikdy více nalezen. V letošním roce má být také uspořádána výstava - ovšem omezená - ke 120. výročí sokolské župy Scheinerovy v Praze. Mezi tím však již v roce 1978 zmizela poslední památka na Sokol v Praze, když režim přejmenoval dosavadní Sokolskou třídu v Praze 2 na Třidu vítězného února.

A.S.

TROCHU HISTORIE

V květnu 1968 se na hlavním náměstí v Plzni sešlo veškeré obyvatelstvo města, aby položilo věnce na místo, kde měl stát památník americké armády, která Plzeň a okolí v roce 1945 osvobodila. Bylo to po prvé od osudného roku 1948, kdy mohli naši lidé americké armádě poděkovat. Na našem obrázku jsou zástupci občanů, někteří v tradičních krojích. Promluvil zástupce města, dělník, student - pod obrovskou americkou vlajkou. Při podrobnějším studiu naší čtenářů uvidí fotografii Jana Masaryka a velícího amerického generála v r. 1945 a čestného občana města gen. Harmona. Od roku 1968 se zas na Američany vzpomínat veřejně nesmí..

Pomník dr. Miroslava Tyrše /1832-1884/, který stojí v Turnově v Čechách. Byl odhalen sokolskou župou Ještědskou v roce 1932.

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Na dotaz sdělujeme, že brožury "Why without the "Sudeten" Germans" a "Proč bez "sudetských" Němců", které vyšly v r. 1952, napsal major M.F. Kašpar. Jeho dnešní adresa je: 39, Tithepit Shaw Lane, Warlingham, Surrey, England. -- Václav Ježek, 58, se stal hlavním trenérem fotb. klubu ve Frankfurtu n/M. -- Vlad. Škutina otevře výstavku exilového tisku ve Vídni během sletu. -- Karol a Markéta Starkovi, jakož i manželé Valentovi, nám poslali pozdrav z Floridy. -- Martina Navrátilová vyhrála jako profesionálka celkem 3,691.204 US \$. Je dnes americkou občankou. -- 4 čs. plavci požádali o asyl v NSR: M. Rolko, 21, Vlastimil Černý, 19, Jozef Kuf, 25 a Tereza Votisková, 17. -- Naš dopisovatel K. Herman má za sebou zdáfilou operaci. -- Mirka Janoušková a Jiří Voříšek se v Rakousku těší na Kanadu. -- Dr. J. Kmenta z U. of Michigan přednášel o ekonomii na U. of W. Ontario a U. of Toronto zač. dubna t.r. -- Dr. Olga Mary Mráček-Mitchell byla v březnu promována na M.A. of Science na Pace University, N. York, v programu Am. Tel. a. Telegr. společnosti, kde má vedoucí postavení. Na promoci byli rodiče z Toronta, inž. Jan Mráček se svou chotí Anežkou. -- Mezinárodní hvězdy zpěvu a humoru, manželé Lola a Vilda Bělohávkovi, sklízí úspěchy v Kalifornii. Bydlí v Sylmar, Ca. -- Letošní velesezení čs. skautských činovníků v záp. Evropě se konalo koncem dubna v Rudesheimu na Rýně. -- Také radio-hlasatel Jan Petlička z N.Y. a Vavro Ryšavý z Washingtonu budou na sok. sletu ve Vídni. Čs. sportovci se sejdou 1. 7. v 8 večer v hotelu Pošta. -- Robert Wiener působí v Izraeli a rozšiřuje tam naše "Kan. Listy". -- Známa naše pěvkyně Jarmila Novotná přesídlila v tichosti do New Yorku - z Vídne. -- Elektrotechnik Alois Zdražil, 38, s paní Libuší a 11ti-letým synem žádají do Kanady v Rakousku. -- V NSR zemřel známý krotitel Vláda Opelt. -- Býv. mistr Evropy v zápase ř. - ř. Karel Šimek pracuje jako trenér ve Stuttgartu. -- Pozdrav našim čtenářům z Brazílie posílá M. Hermanová. Děkuje za gratulace k narozeninám. -- Dr. hokoupilovi /z Kolína/ se v Rakousku těší na Kanadu. -- Paní Litochlebová se přestěhovala do Gulfport, Fla. -- V Londýně byl odhalen památník obětem Yalty za účasti dr. M. Povolného. -- Ve Washingtonu pokračují rychle práce na výstavbě národní svatyně. -- "Hlas národa" připomněl, že před 50ti lety zemřel cestovatel Vráz. -- Jára Kohout dostal "zlatý klíč" města Clevelandu. -- Am. občané čs. původu, kteří žádali náhradu za znárodněný majetek v ČSSR, dostanou celkem 81,500.000 US dolarů. Novým šéfem čs. oddělení Hlasu Ameriky je prý Zdeněk Šedivý. -- V Chicagu vychází revue "Our Gardens - Naše zahrádky". Adresa: O. Krumpholtz, 5118 So. Sawyer Ave., Chicago, Ill. 60632, USA. -- Red. Karel Marek oslaví letos v Ludwigsburku "82". Tamtéž zemřel slovenský restaurátor Ján Seidler, 56. -- Krajané v Brazílii oslavili narozeniny TGM poslechem opery "Libuše". -- Rodina J. Horyny žádá z Düsseldorfu, NSR, do Kanady. -- M. Liškutín navštívil s rodinou Kypr. -- Došel pozdrav od J. Polínka ze Švýcar. -- V Madridu zemřel 2. i. dr. Bohdan Chudoba, 73. -- "Denní Hlasatel" má novou adresu: 6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402, USA. Tel. 749-1891. -- Nová adresa "Svědectví": 30, rue Croix-des-Petits-Champs, 75001 Paris, France. -- V Madridu působí trenér Kubala a býv. internacionál Daučík. -- Dr. J. Kratochvíl přednášel na univerzitě ve Stuttgartu. -- V Mnichově zemřela pí. Mabile Belcrediová. -- Petr Pastrňák má prodejnu knih, desek a hraček na adrese: Lindengasse 5, 1070 Wien 7. -- Jiří Pytlík s paní a třemi malými dětmi žádají z Rakouska do Kanady. -- Čs. vláda zamýšlí otevřít v Mannheimu, NSR, vlastní kulturní středisko. Důvodem je usnadnění styku Prahy s těmi, kteří si v NSR "upravili vztah". Či dohled? -- "Právo lidu" začalo vydávat tiskovou službu "PL Aktuell" v něm. jazyku. -- S. Pokorný /Austrálie/ se pokouší reformovat Radu svob. Československa "veřejnou obžalobou" některých funkcionářů.

ČSSR Vandalismus a krádeže ve vlacích

PRAHA — Vyhavení osobních železničních vagonů Čs. státních drah má solidní úroveň a odpovídá přepravním vzdálenostem, které naše vlaky denně zdolávají. Samozřejmě pouze v případě, že je kompletní. A kdo využívá služeb naší železnice, ví, že kompletní je málokdy.

Není divu. Vždyť z osobních vozů ČSD ročně „zmizí“ 27 tisíc záclon, 18 tisíc zrcadel, 2500 kosů na odpadky, 1600 zářivek a téměř 200 jejich krytů, 6000 popelníků, 3300 hasičích přístrojů... V tomto výčtu by bylo možno pokračovat až k hodnotě 13 milionů korun, za níž se každý rok ztratí zařízení z našich osobních vlaků. K tomuto číslu je ovšem třeba připočítat ještě ztráty, které železnici vznikají nutnými předčasnými opravami vozů, které musí být vyřazeny z provozu.

Vandalismus, lhostejnost některých lidí ke společnému majetku a samozřejmě touha zlodějských po nezákonném vlastním obohacení stojí nás všechny pěknou hromádku peněz. Ne vše mají však na svědomí restituci. Ročně se totiž z osobních vagonů ČSD ztrácí i 7 tisíc oken a prázdná místa zůstávají i po umývadlech a dokonce i po klozetových mísách. A těžko si představíte cestujícího, který za jízdy demonstrová tyto předimenzované a poslouze je nikým nepozorované odnáší nádražní halou či přes peron.

JISTĚ VÁS BUDE ZAJÍMAT...

Na příkaz čs. komunistického režimu byl po krátkém uvádění stažen z pražským premiérových kin velmi pěkný a mimořádně vlastenecký barevný film o životě naší vynikající zpěvačky Emy Destinnové. Důvodem k zákroku dnešní vlády byly vlastenecké demonstrace diváků, kteří vztávali a tleskali, když Ema Destinnová spívala na závěr Libušino proroctví z opery B. Smetany "Libuše": "Můj drahý národ nikdy neskoná, on všechny hrůzy pekla slavně překoná". Film byl nabídnut distribuční síti cizích filmů v USA.

Srdečné blahopřání

Pečeno k 5. květnu t.r.,
kdy se dr. Vilém Ber-
nard, předseda Čs. soci-
ální demokracie, dožil
svých 70. narozenin.

Milý příteli!
Na prahu Tvých sedmde-
sátí let, k nimž Ti u-
přímně blahopřeji, chci Ti přátelsky
připomenout, že rád vzpomínám na naše
poměrně nedávné setkání ve Vancouve-
ru, kde jsi byl na zasedání Socialistic-
ké Internacionály /k níž jsem sám o-
všem přístup neměl/. Tehdy jsme si spo-
lu uvědomovali naše společné politické
poslání k obnovení politických svobod
v budoucím Československu.
Dosahuješ nyní tohoto životního milní-
ku, kdy lze od lidí očekávat moudrost,
dlouhou a bohatou zkušeností získanou.
A toho Ty jistě máš velké zásoby ať už
z Československa nebo z doby našeho
společného exilu. Domnívám se, že jsem
Ti při této návštěvě ve Vancouveru
řekl, že je důležité, že máme v Tvé oso-
bě svého zástupce v mezinárodní organizaci té politické váhy, jakou
má Socialistická Internacionála, a kde se Ti dostává příležitosti
hájit stanovisko Československé. Už tehdy jsme se shodli v tom, jak
poměrně snadno se na takových zasedáních zapomíná na zástupce men-
ších národů, zatímco reprezentanti národů mnohem početnějších jsou
slyšeni s větším respektem, zejména ti, kteří mohou svoje mínění demo-
kraticky testovat svobodnými volbami uvnitř svých národů. Nezávislí
socialisté mají ovšem svou výhodu otevřeně hájit svoje přesvědčení
žádnou mezinárodní organizací nerevidovatelné, což ovšem sotva jim kdy
získá nějaké mezinárodně zajištěné finanční výhody. Naproti tomu Tvo-
je místo v SI nám zajišťuje, že uvnitř této mezinárodní organizace má-
me Tvůj důležitý hlas, za který Ti děkujeme. Činím tak jako bývalý ge-
nerální tajemník Čs. strany národně socialistické, pověřený před pěti
lety předsednictvím této politické strany v exilu. Chci tu jen ještě
zdůraznit, že bez politických stran není demokracie. Jaké strany bude-
me mít doma, určí si náš domov.

Srdečně Tě zdraví:

Vladimír Krajina.

Dr. Vilém Bernard.

WINZE'S MEAT MARKET

ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.

307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

JISTĚ VÁS BUDE ZAJÍMAT...

V Torontě začal znovu vycházet zajímavý
časopis "NIBOWAKA", orgán krajského
klubu našich milovníků přírody, rybářů
a lovců. Redaktorem je Bob Moravec. Klub
má dnes 45 členů a hledá další. Proč
neprojevít zájem tím, že si objednáte
ukázkové číslo klubovního bulletinu?
Adresa: "NIBOWAKA", 963 Avenue Rd., Toron-
to, Ont. M5P 2K9. Tel. /416/ 488-0985.
Bulletin je pěkně ilustrovaný.

V NEW YORKU ZEMŘEL DR. ALOIS ROZEHNAL

Na první květnový den 1982
jsem v ranních hodinách dostal
zprávu, že 30. dubna ve 2 hodiny
odpoledne zemřel dr. Alois
Rozehnal. I když jsem věděl o
jeho dlouhé nemoci, byl jsem
překvapen. Odešel v něm velký
člověk. Bojovník za pravdu a
především vlastenec ryzího
srdce. Při jeho odchodu je si
třeba připomenout, co všechno
pro svůj národ vykonal, jak se
pro své poslání dobře připravil a
snažil se využít všech darů, které
přijal z rukou Stvořitele.

Dr. Alois Rozehnal se narodil
v Bystřici na Moravě 28. května
1906. Svoje akademické vzdě-
lání získal na francouzské uni-
verzité v Dijonu a na staro-
slavné univerzitě Karlově v
Praze. Studoval románské
jazyky, vědy sociální a právní.
Studia skončil získáním dok-
torátu. Těmto vědám zůstal
věren po celý život. Jako ad-
vokát byl obhájcem chudých a
trpících. Ve volbách 26. května
1946 byl zvolen poslancem do
Čs. ústavodárského národního
shromáždění. Byl členem pa-
lamentního výboru pro novou
ústavu, kde houževnatě hájil de-
mokratické principy v nové ús-
tavě. To se přirozeně nelíbilo
komunistům, kteří měli v
úmyslu demokracii jen pře-

dstírat, o svobodách občanů jen
mluvit ale kde to vyžadoval
zájem strany tam svobodu ob-
čanů ničit. Dr. Alois Rozehnal
rozpoznal velmi rychle a pro-
nikavě jejich úskoky. Uměl je
do nejmenších záhybů slovních
nepřesností odkrývat a to se
komunistům nelíbilo. Nelíbila
se jim i Rozehnalova nevšední
paměť, která mu umožňovala
citovat zpaměti platné zákony.
Nemohli se smířit s velkou
popularitou Rozehnalovou,
kterou získával za své projevy v
parlamentě i na schůzích. Nemohli
mu odpustit jeho
kritiku lidových soudů, kde jim
citoval slova z anglické historie
„Soude, pospěš si, hrob už je
vykopán!“

V listopadu r. 1947 nalezl si
dr. Alois Rozehnal cestu k pre-
zidentu republiky a vyličil mu,
jak komunisté chtějí znetvořit
ústavu, jak se zmocňují policej-
ních útvarů a ve skutečnosti si
budují svou vlastní armádu v
podobě závodních milic. Dr.
Alois Rozehnal v tom oprávně-
ně spatřoval komunistickou
přípravu k dosažení dosud sice
nevyčísleného cíle - převzetí veš-
keré moci ve státě komunistickou
stranou. Nemýlil se. Přišel ún-
orový puč. Rozehnal věděl, že
mu komunisté nikdy neodpustí
jeho boj proti marxistické
ideologii, jejich lžím, pod-
vodům a násilí, které prováděli
a ještě větší připravovali.
Rozehnal ihned v puči uprchl do
ciziny. Zachránil si tím život a
mohl vykonat mnoho plodné
práce. Přispíval svými studiemi
do mnoha časopisů. Bude nám
nyní scházet. Dnes nám nez-
bývá, než mu poděkovat za jeho
houževnatou práci pro národ, za
jeho příkladné uplatňování
křesťanských zásad v jeho vla-
stním každodenním životě.

Hluboce se skláníme před
tvoji památkou, milý příteli dr.
Aloisi Rozehnale!
Nezapomeneme na tebe.

Pohřeb zesnulého dr. A.
Rozehnal byl v pondělí 3.
května 1982 ze slovenského
kostela sv. Jana Nepomuckého
v New Yorku. Při zádušní mši
sv. se s ním rozloučili JUDr.
Jaroslav Pecháček a dr. Ján
Papánek. František Desenský.

JEDNOU VĚTOU

Vydání knihy "Ne-
viditelná fronta"

Indexem se zdrželo pro nemoc au-
tora, který dokončuje konečné ko-
rektury. -- "65" oslaví v Montreá-
lu 3. 7. sokol V. Zajíc. -- Umělecká
vedoucí sokolské taneční skupiny
v Montreálu - p. Yvonne Laval-
Perníčková - má se svými svěřen-
ci úspěchy. -- 2. 5. se konala v To-
rontě vzpomínka na gen. M. R. Šte-
fánika. Slavnostním řečníkem byl
inž. Jan Mrázek, kterého předsta-
vil inž. Karel Buzek. -- 19. 5. při-
letěl do Mississauga z NSR Roman
Babinec. -- Klub sudetoněm. soc. de-
mokratů v Torontě "Vorwärts" o-
slaví 5. 9. 35 let svého trvání. --
Hledá se M. Sedláček. Winnipeg? --
Býv. Dojářův obchod ve Winnipe-
gu má na skladě velké obrazy
gen. M. R. Štefánika po 31 plus po-
štovně. -- Manželka

Jiřího Traxlera se
jmenuje Jarmila. Dcera Linda žije v Torontě
a dcera Jana v Edmontonu. -- Honza Sládek je
dědečkem! Jeho dcera Christine měla v Toron-
tě dcerušku. -- 9. 5. dávali v Hamiltonu "Dvě
vdovy". Na červen se plánuje film M. Friše
"U snědeného krámu", z r. 1933. -- Firma Velan
Inc. dodá Maďarsku ventily pro atom. elektrár-
ny za 5.6 mil. \$. -- Hledají se: Ant. Ploher a
Lad. Trnka. -- Úroková míra pro spec. deposity
v Kampeličce je až 16%. Tel. 925-0557. -- 22. 4.
byl v London, Ont. Jára Kohout. -- J. Fellmann
se domnívá, že spojené etnické skupiny by
měly věnu silného bloku hlasů. -- J. A. Křivák
oslavil 13. 4. "63". Je z Ostr. Lhoty. -- Mauzdory
dluho se snaží Helen Notzlová udržet "Pauline
McGibbon Cultural Centre" v Torontě v chodu. --
V St. John's, Nfld. působí na tamní univerzi-
tě krajan George Rodon, M.D., Ph.D.

Touto branou prošlo mnoho uprchlíků ze země za železnou oponou... Včetně našich. Někteří dodnes na Latínu u Neapole vzpomínají se smíšenými pocity. Nad branou je prostý nápis: A. A. I. - CIME, Centro Emigrazione Profughi Stranieri. Na obrázku jsou sle-
va: dr. Karel Skalický, p. Míra Vaňková /zástupce AFOR/ a ředitel tábora p. Giovanni Bilanuzzi.

ORGANIZUJEME PRICESTOVANIE Vašich příbuzných z Československa

a zariadíme Vám cestu na stretnutie sa s prí-
buznými v Maďarsku, Rumunsku a Bulhars-
ku. -- Vybavujeme aj zájazdy na juh --
Florida, atď, ako aj na ostrovy.

world
travel

Zmenáreň cudzích valút
Založené 1951. Majiteľ Harry HEITLER
COMPUTERIZED RESERVATION

WORLD TRAVEL SERVICE Limited
258 College St. (roh Spadina)

Toronto, Ontario M5T 1R7 / Telephone 979-2171